

OBSAH

PODSTATA LITERATURY	9
K čemu je literatura?	9
SLOVESNÁ KULTURA PŘED VYNALEZENÍM PÍSMÁ	10
Nejstarší slovesné projevy	10
Zaříkadla, zaklínadla, mýtus, lidová rčení, přísloví, pořekadla, pranostiky, rozpočítadla a říkadla, hádanky, slovní hříčky a jazykolamy, dětské hry	
Ústní lidová slovesnost	12
Píseň, ukolébavka, kramářská (jarmareční) píseň, lidová balada, pohádka, pověst, bylina, bajka, anekdota	
STAROVĚKÁ LITERATURA	21
Orientální literatura	21
Mezopotámie	21
Epos o Gilgamešovi	21
Egypt	23
Potěšující písně tvé milé, když se vrací z lučiny	23
Achnatonův Hymnus na slunce	23
Egypťská naučení	24
Hebrejská literatura	24
Bible – Starý zákon:	24
Kniha Mojžíšova první (Genesis)	24
Uvedení potopy hrozná na všecken svět	25
Kniha přísloví	27
Píseň Šalamounova (Píseň písní)	27
Indie	28
Vědy – Noc	28
Mahábhárata	28
Čína	29
Kniha písní	29
Lao-c': Kanonická kniha o Cestě Tao a její Síle	29
Antická literatura	30
Starověké Řecko	30
Homér: Ílias	30
Homér: Odysseia	31
Sapfó: Modlitba k Afrodité	32
Anakreón: Písně	33
Ezop: Závistivý pes	34
Aischylos: Oresteia	34

Sofoklés: Antígona	36
Eurípídés: Médea	37
Starověký Řím	38
Titus Maccius Plautus: Komédie o hrnci	38
Marcus Tullius Cicero: Rozmluvy	39
Gaius Valerius Catullus: Básně: Lesbii	39
Bezpečná známka, Pozdrav domovu	40
Publius Vergilius Maro: Aeneis	40
Publius Vergilius Maro: Zpěvy rolnické (Georgica)	41
Publius Ovidius Naso: Umění milovat	41
Publius Ovidius Naso: Proměny (Metamorphoses): Filémón a Baukis	42
Marcus Valerius Martialis: Epigramy	43
STŘEDOVĚKÁ LITERATURA	44
Orientální literatura	44
<i>Indie</i>	44
Kálidása: Oblak poslem lásky	44
<i>Persie</i>	45
Iljás bin Júsaf Nizámí: Sedm obrazů	45
Sa'dí: Růžová zahrada	46
<i>Arábie</i>	46
Tisíc a jedna noc	46
<i>Čína</i>	47
Li Po: Věčná písmena	47
Tu Fu: Vítěz se psem a černou korouhví	48
Tu Fu: Čtyřverší na Li Po	48
Evropská literatura	48
<i>Náboženská literatura</i>	48
Křesťanská bible – Nový zákon	48
Evangelium sv. Lukáše	48
Evangelium sv. Marka	49
Zjevení sv. Jana	50
<i>Světská literatura</i>	50
Píseň o Rolandovi	50
Raimbautz de Vaqueiras: Paní, srdce ve mně sténá	52
Počátky našeho písemnictví	53
<i>Doba staroslověnská</i>	53
Proglas	53
Život Konstantinův	54
Život Metodějův	54
Hospodine, pomiluj ny	55
První staroslověnská legenda o sv. Václavu	55
<i>Období latinské literatury a pronikání češtiny</i>	56
Kosmas: Kronika česká (Chronica Boëmorum)	56
Svatý Václave, vévodo české země	58

<i>Vznik český psané literatury</i>	58
Alexandreis	58
Dalimilova kronika	60
<i>Literatura doby Karlovy</i>	62
Karel IV.: Vlastní životopis (Vita Caroli)	62
Legenda o sv. Prokopu	63
Mastičkář	64
Dřevo se listem odievá	65
Píseň veselé chudiny	65
Podkoní a žák	66
Satiry Hradeckého rukopisu	67
<i>Literatura předhusitská a husitská</i>	69
Matěj z Janova: Pravidla Starého a Nového zákona	69
Tomáš Štítivý ze Štítného: Kničky sestery obecných věcech křesťanských	69
Jan Hus: Výklad Viery, Desatera a Páteře	70
Jan Hus: Kničky o svatokupectví	70
Jan Hus: Betlémská kázání	71
Jan Hus: O čistotě českého jazyka	72
Petr z Mladoňovic: Pašije Mistra Jana Husí	73
Žižkův vojenský řád	74
Jistebnický kancionál	74
Vavřínc z Březové: Píseň o vítězství u Domažlic	75
Budyšínský rukopis	76
Petr Chelčický: O trojem lidu	77
Petr Chelčický: Sieť viery pravé	77
RENESSANCE A HUMANISMUS	78
Itálie	78
Dante Alighieri: Božská komedie	78
Giovanni Boccaccio: Dekameron	80
Francesco Petrarca: Sonety Lauře	82
Francie	83
François Villon: Balada	83
François Villon: Závět' (Velký testament)	83
François Villon: Balada závěrečná	84
François Rabelais: Gargantua a Pantagruel	85
Michel de Montaigne: Eseje	86
Španělsko	87
Lope de Vega: Fuente Ovejuna (Ovčí pramen)	87
Miguel de Cervantes y Saavedra: Dúmynslný rytíř don Quijote de la Mancha	88
Anglie	90
Geoffrey Chaucer: Canterburské povídky	90
William Shakespeare: Romeo a Julie	90
William Shakespeare: Hamlet	92

Obsah

Markéta Procházková: Romeo a Julie	93
Jan Werich: Dopis Shakespearovi	93
William Shakespeare: Sonety	94
Humanismus v Čechách	95
Viktorin Kornel ze Všehrd: Jan Zlatoústý, Knihy o napravení padlého – Předmluva k překladu	95
Jan Blahoslav: Filipika proti misomusům	96
Bible kralická	96
BAROKO	97
Itálie	97
Torquato Tasso: Osvozený Jeruzalém	97
Španělsko	99
Calderón de la Barca: Život je sen	99
Anglie	99
John Milton: Ztracený ráj	99
Německo	100
Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen: Dobrodružný Simplicius Simplicissimus	100
Andreas Gryphius: Výhost světu	101
Česká pobělohorská literatura	102
<i>Literatura emigrantů</i>	102
Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	102
Jan Amos Komenský: Velká didaktika (Didactica magna)	103
Jan Amos Komenský: Kšaft umírající matky, jednoty bratrské	104
Jan Amos Komenský: Svět v obrazech (Orbis sensualium pictus)	105
<i>Domácí oficiální literatura</i>	106
Fridrich (Bedřich) Bridel: Co Bůh? Člověk?	106
Adam Michna z Otradovic: Chtíc, aby spal	106
Bohuslav Balbín: Rozprava na obranu jazyka slovanského, zvláště pak českého	107
<i>Lidová a pololidová slovesnost</i>	107
Nová píseň o udatnosti Laudonově k dobytí Bělehradu	107
Václav František Kocmánek: Interludium kratochvilné o selském hňupu chtějícím žákem býti	108
Václav František Kocmánek: Lamentatio rusticana	109
KLASICISMUS, OSVÍCENSTVÍ, PREROMANTISMUS	110
Francie	110
Pierre Corneille: Cid	110
Molière: Tartuffe neboli Podvodník	111
Molière: Lakomec	113
Jean de La Fontaine: O přednosti vědění	113
Denis Diderot: Jeptiška	114
Jean Jacques Rousseau: Emil čili O výchově	115

Anglie	116
Jonathan Swift: Gulliverovy cesty	116
Německo	117
Johann Gottfried Herder: Myšlenky k filozofii dějin lidstva	117
Johann Wolfgang Goethe: Růžička, Král duchů	118
Johann Wolfgang Goethe: Faust	119
Friedrich Schiller: Loupežníci	120
NAŠE NÁRODNÍ OBROZENÍ	121
I. Obranná fáze	121
Josef Dobrovský: Předběžná odpověď na útoky pana V. S. v archivu v č. 64 z 28. května 1824 (O Libušině soudu)	121
Josef Dobrovský: O původu jména Čech, Čechové	122
Antonín Jaroslav Puchmajer: Sebrání básní a zpěvů Óda na Jana Žižku z Trocnova	122
Na jazyk český	123
II. Ofenzivní fáze	124
Josef Jungmann: O jazyku českém – rozmlouvání první	124
Josef Jungmann: Slovesnost	125
František Palacký: Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě	126
Jan Kollár: Slávy dcera	127
František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní ruských	130
František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní českých	132
<i>Rukopisné padělky</i>	135
Rukopis královédvorský	135
Rukopis zelenohorský	136